

Posudek bakalářské práce

Autorka: Barbora Mičková

Název práce: Komunitní práce v církvích

Oponent: PhDr. Hana Janečková, PhD., Evangelická teologická fakulta UK – katedra pastorační a sociální práce

Autorka si definuje cíl práce, kterým je ukázat, že i v církevním prostředí mohou být uplatňovány principy a hodnoty komunitní práce. Proto v teoretické části nejprve, na základě studia literatury, reflektuje téma komunity a komunitní práce a zamýšlí se nad pojetím církve a sboru jako komunity. To, jak může probíhat komunitní práce na půdě sboru, ukazuje na příkladu sboru ČCE v Praze Kobylicích. Její empirické šetření cílí na vyhodnocování komunitních aktivit sboru z pohledu jeho klíčových osobností. Jsou využity kvalitativní metody sběru dat, konkrétně analýza webových stránek sboru a realizace a analýza hloubkových rozhovorů.

Práce je napsána kultivovaným, čtivým a bezchybným jazykem. Ve svém výkladu komunitní práce se autorka opírá o relevantní odbornou literaturu, pečlivě dodržuje citační normy a citační kulturu. Téma vysvětluje přehledně, dobře volí důrazy při výkladu problematiky komunitní práce (jejích hodnot a cílů) i pojmu komunita (základní charakteristiky a proměny komunity či rozdíly v přístupu různých autorů). Zabývá se i dalšími navazujícími tématy jako je sociální kapitál, zplnomocnění nebo sociální vyloučení. V kapitole o sociálním vyloučení autorka nahlíží tento problém spíše perspektivou jeho důsledků, nezabývá se mechanismem jeho vzniku a tedy i prevence.

Vzhledem k cíli své práce věnuje autorka celou druhou kapitolu tématu církve obecně a zvláště pak církevnímu společenství jakožto komunity. Zde občas opomene přistupovat k církvi jako k objektu svého studia, a k Bohu jako k tomu, kdo „svěřil církvi evangelium“ a kdo „vykonal spásný čin v Ježíši Kristu“. Autorka se naopak ztotožní s církví, stane se její součástí a hovoří o církvi v 1. os. mn. čísla (Bůh nás napomíná, Bůh nás povzbuzuje, patříme k sobě). V dalších řádcích (kap. 2.1.) hledá vztah mezi modernizací, náboženstvím, potřebou života v komunitě a službou (diakonií) je text méně uspořádaný, působí poněkud chaoticky a zasloužil by nejspíše rozdělení do několika podkapitol. Je škoda, že autorka nedokázala propojit četbu literatury s popisem komunitní práce v církevních sborech (pojetí sboru jako diakonie, její směřování dovnitř a navenek, volání po komunitě jako prostředí důvěry a bezpečí). Lze naopak vnímat, že autorka dokázala aplikovat poznatky z kapitol o komunitě a komunitní práci na život sboru (jako komunity) a uplatnila zde i znalost tématu sociální kapitál a zplnomocňování. V kapitolách o komunitní práci ve sborech (2.2 a 2.3) se však autorka již zcela odpoutá od publikačních zdrojů a volně vyjadřuje své vlastní myšlenky.

Empirické šetření je velmi pečlivě metodologicky promyšleno a připraveno. Autorka si stanovila výzkumné otázky (uplatnění principů a hodnot komunitní práce v církvi a čeho tím lze docílit). Předem si vymezila též tematické okruhy pro své zkoumání – osobní názory respondenta na komunitní aktivity zaměřené vně sboru, vliv těchto aktivit na život sboru, vliv na širší okolí a podpora komunitní práce vnějšími aktéry. K těmto okruhům si připravila 27 otázek. Následně provedla velmi důkladnou analýzu rozhovorů se 3 respondenty podle tematických okruhů a dokonce i podle jednotlivých otázek. Některé z odpovědí jsou velmi zajímavé, až překvapivé – např. ty věnované otázce zajištění a podpoře aktivit vnějšími aktéry, vliv komunitních aktivit sboru na místní společenství nebo otázka propagace komunitních aktivit.

Závěry, které prezentuje autorka, však nejsou zcela přesvědčivé. Není zcela jasné, jak konkrétně dochází k uplatnění principů komunitní práce ve sboru jako celku (jak tzv. komunitní aktivity

podporují participaci členů sboru, jak přispívají ke změně života sboru a k řešení problémů členů sboru, jak posilují vzájemnou solidaritu a pomoc, sociální zodpovědnost a jak rozšiřují kompetence lidí). Není reflektováno, jak komunitní aktivity přispívají k řešení závažných sociálních témat v životě sboru i v jeho okolním prostředí (zejména když se těchto aktivit účastní jen málo lidí z místní komunity). Uvádí-li farář, že komunitní práce mu zabere třetinu jeho farářského úvazku, je nasnadě otázka, co farář vlastně komunitní práci myslí. Je to práce na posilování a rozvíjení sborové komunity, je to součást jeho pracovních povinností, jeho poslání jako křesťanského teologa? Nebo je to pro něho práce navíc? Práce jiná než prakticko teologická? Rozumí respondenti pod komunitní práci především „akce“ a „aktivity“, které organizují. Chápu „komunitní aktivity“ jako něco jiného, než je dlouhodobá a souvislá práce s lidmi/lidí ve sboru i mimo něj v zájmu rozvoje a růstu sboru jako společenství, komunity? Je sám sbor komunitou? Ukazuje se, že výslednou hodnotu získaných poznatků oslabuje jednak malý počet a výběr osob, s nimiž autorka vedla rozhovor. Jednak také určitý nesoulad v porozumění pojmu komunitní práce.

V citacích, které odkazují na publikace typu sborníku (Jak se dělá sbor; Baštecká, Beneš, Haška...) by bylo vhodné uvést i jméno konkrétního autora u jednotlivých citací a stránky ve sborníku. V doslovné citaci na s. 31 zůstal odkaz „viz výše“ z původního textu, což působí matoucím dojmem. Mezi citacemi zcela chybí odkaz na diplomovou práci Radka Vondry, kterého autorka jen okrajově zmiňuje v textu. Jelikož se tato práce zabývala stejným sborem, bylo by samozřejmé, kdyby na ní navázala v přípravné fázi empirické části své práce a věnovala jí pozornost i v závěrečné diskusi.

Závěr: Přes zmíněné nedostatky jde o úspěšný pokus studentky samostatně, pomocí kvalitativní metodologie zpracovat téma komunitní práce ve sboru ČCE. Navzdory zúženému chápání komunitní práce jako organizování komunitních akcí autorka objevuje komunitní prvky v životě sboru a projevy začleňování sboru do života místního společenství. Po formální stránce nelze práci nic vytknout, kvalita písemného projevu je velmi zdařilá.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení dobře - C nebo velmi dobře - B.

Otázky a podněty k rozhovoru:

1. Jaká je podle Vašeho názoru příčina toho, že někteří jedinci jsou vylučováni ze společnosti, zbavováni svých práv a proč přicházejí o své členství ve skupině? Dokázala byste uvést ještě jiné příklady sociálního vyloučení než je chudoba a propad na sociální dno?
2. Dokázala byste, prosím, vysvětlit pojem caring community?
3. Jak jste pro své respondenty vymezila pojem komunitní aktivity, komunitní práce? Co si pod tím představili? Bylo to něco navíc oproti běžné sborové práci?

V Praze dne 25.1.2020

